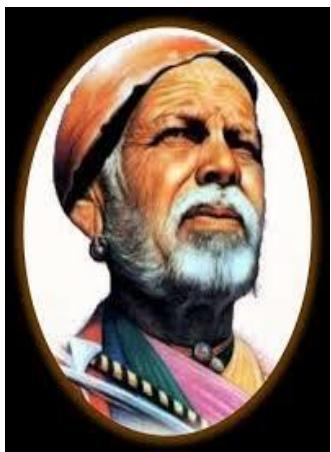

DR. PANJABRAO DESHMUKH CENTRE FOR MONITORING REGIONAL ECONOMY

SANT GADGE BABA AMRAVATI UNIVERSITY, AMRAVATI

CO-ORDINATOR

DR. SURESH R. JAGTAP

PROFESSOR DEPTT. OF ECONOMICS

SMT. KESHARBAI LAHOTI MAHAVIDYALAY, AMRAVATI 444603

SURESHJAGTAP119@GMAIL.COM

MOB NO :9420832592

CENTER NAME

**DR. PANJABRAO DESHMUKH CENTRE FOR MONITORING REGIONAL ECONOMY
SANT GADGE BABA AMRAVATI UNIVERSITY, AMRAVATI-444 602, MS INDIA**

ABOUT DR. PANJABRAO DESHMUKH

Dr. Panjabrao Deshmukh was born in a farmer's family on 27 December 1898 at village, Papal, Dist. Amravati. He took primary education in Papal. For higher studies , he went first to Pune district and then to England. His father mortgage his farm for his higher studies.

He returned to India in 1926-27after completing the degree of Bar-at-Law, M.A and Ph.D.

In India he was very much concerned about the education of people, poverty, farmer's poor condition, the neglected people of the society. He worked for the upliftment of the poor people in society and became an Education Minister of the Warhad Province.

In 1932, he established a reputed institution named, Shri Shivaji Society in Amravati. He worked with Dr. Babasaheb Ambedkar as a member of the constitution committee.

After independence, he became the first Agriculture Minister during the regime of Pandit Nehru. He took many important decisions of farm development during his tenure. He was the first who arranged an World Agriculture Exhibition that displayed information about Japanese Rice field, rise in wheat production, cotton research etc.

He dedicated his life for the education and agriculture and development of common people. In 1956, he formed a society called, '**Bharat Krushak Samaj**' to bring all farmers under one roof.

With continuous work for the people, he neglected his physical health and died on 10th of April 1965 in New Delhi.

To commemorate his work, a center called ***Dr. Panjabrao Deshmukh Center for Monitoring Regional Economy*** has been started in Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati.

The center ceaselessly works for the development of farmers and rural people .

ABOUT CENTER : DR. PANJABRAO DESHMUKH CENTRE FOR MONITORING REGIONAL ECONOMY

Dr. Panjabrao Deshmukh Center for Monitoring Regional Economy is established in 2011. Regional imbalance is common in various fields. So the aim of this center is to study the reasons of imbalance prevalent in the fiels of agriculture, service sector, industrial sector, socio-economic field, health, education and employment etc. Taking into consideration the statistical data available about the imbalance and studying the developmental opportunities and competency, the center organizes various programmes. It especially focuses on agricultur field. In order to spread awarenss about views of Dr. Panjabrao Deshmukh regarding agriculture in various fields in Amravati division, various programmes like workshops, seminars, survey, lecture series are organized. Through such programmes, the center provides guidance about employment opportunities and councilltion to stop suicide of farmers. For agri based guidance, workshops for farmers are organized at rural and urban areas. For economic stability, the center collects statiscal data of various fields, analyze it, reaches to a conclusion and provide solutions of the problems.

PURPOSE OF THE CENTER

The center will act as a nodal agency to monitor the economic growth of the region. The main purpose of the center is to provide a data base about potential economic opportunities and Socio-Economic Development of the student, Faculty members and people in this reagion specially rural area. Beside this the center will work in identifying the problems of various segments and assessing strengths and weaknesses of agriculture, industrial and service sector.

TERMS OF REFERENCE

The functioning of the center will be limited to the geographical boundaries of Sant Gadge Baba Amravati University.

OBJECT AND FUNCTIONS OF THE CENTER

The center will function in the following manner:

1. The center will work as a data bank
2. Process and analyze the available data considering economic importance of various segments of the economy.
3. Publish, circulate and distribute necessary information for planners, policy makers, researchers, teachers and thinkers in the region.
4. Organize the programme in various colleges and society regarding the Agriculture, Industries and various Economical problems of Society.
5. Undertake need-based research projects for different funding and planning agencies.

ADVISORY COMMITTEE

Hon'ble Vice-Chancellor	:	Dr. Vilas M. Bhale	(Chairman)
Hon'ble Registrar	:	Dr. Tushar Deshmukh	(Member)
	:	Prin. Dr. Nandkishor Chikhle	(Member)
	:	Shri Sunil Mankar	(Member)
	:	Dr. A.D. Chavan	(Member)
Co-ordinator	:	Dr. Suresh R Jagtap	(Member -Secretary)

CO-ORDINATOR

DR. SURESH R. JAGTAP
PROFESSOR DEPTT. OF ECONOMICS

SMT. KESHARBAI LAHOTI MAHAVIDYALAY,
AMRAVATI 444603
SURESHJAGTAP119@GMAIL.COM
MOB NO :9420832592

ACTIVITIES

Sr. No.	Name of the activity
1	Information about Dr. Panjabrao Deshmukh
2	Programme on the occasion of birth anniversary of Dr. Panjabrao Deshmukh 27/12/2019 (किफायतशिर शेती व जलव्यवस्थापन)
3	Programme on ‘Neglected development in West (paschim)Vidarbha and Remedies 3/2/2020(पश्चिम विदर्भाचा दुर्लक्षित विकास व उपाययोजना)
4	Celebration of 121th birth anniversary of Dr. Panjabrao Deshmukh 27/12/2020
5	Online seminar on Central Budget 2021 on 12/2/2021(केंद्रीय अंदाजपत्रक - २०२१ चा परामर्श)
6	Online seminar on ‘Views of Dr. Panjabrao Deshmukh on agriculture and farmer’s education about agriculture’ 10/4/2021 (डॉ. पंजाबराव देशमुख यांचे कृषी विषयक विचार आणि शेतकऱ्यांचे कृषी विषयक शिक्षण)

**Dignitaries lighting the traditional lamp,
(27/12/2019)**

**Dignitaries and audience during the presentation of Vidyapith Geet
(27/12/2019)**

Coordinator, Dr. Suresh R. Jagtap presenting introductory speech,
(27/12/2019)

Keynote speaker, Dr. Subhash Tale presenting his views on the occasion,
(27/12/2019)

Chief Guest, Dr. Ashok Raut speaking on the occasion,

(27/12/2019)

Registrar, Dr. Tushar Deshmukh, presenting his views,

(27/12/2019)

Audience including, officials, and students during the programme,

(27/12/2019)

Dignitaries and audience during the presentation of Vidyapith Geet

(3/2/2020)

Dignitaries garlanding the portrait of Dr. Panjabrao Deshmukh,

(3/2/2020)

Coordinator Dr. S.R. Jagtap presenting a book on Dr. Panjabrao Deshmukh
to the Keynote Speaker, (3/2/2020)

Coordinator, Dr. Suresh R. Jagtap presenting introductory speech,
(3/2/2020)

Keynote Speaker, Dr. Shrinivas Khandewale presenting his views,
(3/2/2020)

Dr. Jahagirdar, senior economist presenting his views on the topic,

(3/2/2020)

Audiences present during the lecture and question and answer session

(3/2/2020)

कृषी व ग्रामीण विकासाचे दैवत- डॉ. पंजाबराव देशमुख

आज डॉ. पंजाबराव उपाध्यक्ष भाऊसाहेब देशमुख यांचे ११२ वी जयंती आहे. त्यांचे जयंती मिर्त अनेक ठिकाणी भराऱ्या कार्यक्रमाचे आयोजन केल्या जात असे. परंतु हे वर्ष कोविड १९चे असल्याने कार्यक्रमात मर्यादित स्वरूप आले आहे.

डॉ. पंजाबराव देशमुख यांचा जन्म २७ डिसेंबर १८९८ ला नंदगाव खंडेश्वर तालुक्यात पापळ या गावी शेकळाकी कुटुंबात झाला. भाऊसाहेबांनी आपल्या जीवनात अनेक आर्थिक व सामाजिक क्षेत्रात काढून केले. जसे कृषी, शिक्षण, सामाजिक, आर्थिक, राजकीय, सहकारिता, न्याय, उद्योग, बसंपदा, दुध व पशुसंवर्धन, यांत्रिक व तांत्रिक ह. अनेक क्षेत्रात भाऊसाहेबांनी अतुलनीय कार्य केले. अशा अनेक कायरपीकीच कृषी व ग्रामीण विकासाबाबद येथे भाऊसाहेबांचे काही विचार मांडण्याचा प्रयत्न आहे.

संत गाडोबाबा अमरावती विद्यापीठ अंतर्गत डॉ. पंजाबराव देशमुख प्रादेशिक अर्थव्यवस्था नियमन कॅर्ड कार्यत आहे. (Dr. Panjabrao Deshmukh Centre for Monitoring and Regional Economy) विद्यापीठचे कायरपीकी एकूण पाच जिल्हांचे असून पांचही जिल्ह्यांमध्ये असणारे व्यवसायात संतुलीत

विकासातक अभ्यास करणे, व त्यासाठी विविध कायरक्रमातून, प्रबोधनालून आवश्यक ते प्रयत्न करणे अशा. प्रकारचे कार्य करून ग्रामीण विकासासाठी संबंधित घटकांना किंवा केंगाला माहिती देणे अशी या कैदाची भूमिका आहे. सोबतच या कायरासाठी केंद्रावारा विविध शेतकऱ्याचे प्रती एकर उत्पादनात वाढ करण्यासाठी सर्वोत्तम उपाय ठरू शकते. अशा प्रकारे

डॉ. पंजाबराव देशमुख यांनी शिक्षण व कृषी सोबतच देशातील ग्रामीण उद्योगात आवाज आहे.

विकल्पीत कारण्यासाठी संपूर्ण आयुष्य वेचले. त्यामध्ये प्रामुख्याने कृषी व कृषी संबंधित ग्रामीण उद्योगाना चालाना देणे त्यातूनच ग्रामीण उत्पन्न वाढवायाने औद्योगिक वस्तूवी मागणी वाढते परिणामतः औद्योगिक क्षेत्रांचा विस्तार होतो असे डॉ. पंजाबराव देशमुख यांचे मत होते.

भाऊसाहेबांचा या विचारात एक अर्थतळाचे विचार दिसून येतात. भाऊसाहेब पुढे आपले विचारातून संगतात की, शेती ही भारतीय कृषी व्यवर्थेचे एक प्रवासात आणणे महत्वाचे आहे. असे ते म्हणतात. पुढे ते म्हणतात आर्थिक विकासात पशुधनाचा उद्दिष्ट्ये सतत नजरेसमोर ठेवले

पाहिजेत. ते म्हणजे, १) शेती करणाऱ्या शेतकऱ्यांचा दारिड्र्याचे निर्मुलन किंवा उच्चाटन करणे. २) शेत जमिनीच्या निकसणाचे म्हणजेचे शेतीच्या दारिड्र्याचे निर्मुलन करणे किंवा जमिनीची सुपक्ती वाढविणे. ३) शेतकऱ्याचे प्रती एकर उत्पादनात वाढ करण्यासाठी सर्वोत्तम उपाय ठरू शकते. अशा प्रकारे वि व च १ र भाऊसाहेबांनी २ जून १९५४ ला कृषी विवर्धन व कृषी विवर्धन व्यक्त कृषी विवर्धन असंदर्भात व्यक्त केले होते.

या संदर्भात भाऊसाहेबांनी गौं 'स' व 'ध' न विद्येयकावर आले विचार मांडांना, ४ जून १९५१ ला या विद्येयकाचे चर्चेत भाग घेताना त्यानी गोसंवर्धन व त्यावर नियंत्रण ठेवणे गरजेचे आहे. केवळ धर्मिक भावना जोपासण्यासाठी म्हणून या गोसंवर्धन संस्थांचा वापर व्याहयला नको तर यातून समाजोपयोगी अर्थाजिन, होईल.

ग्रामीण, कृषी व आर्थिक विकास साधल्या जाईल. अशा प्रकारे या संस्थाना राष्ट्रोत्तरीच्या प्रवासात आणणे महत्वाचे आहे. असे ते म्हणतात. पुढे ते म्हणतात आर्थिक विकासात पशुधनाचा सिंहाचा बाटा आहे. वैज्ञानिक

प्रातीव सुधारीत येणे, साधने याचे सोबतच बैलजीडीचे शेतीसाठी महत्व आहे. कारण शेत करण्यासाठी बैलजोडी अत्यंत किंवायतशीर व उपयुक्त साधन आहे. संपूर्ण अनुभवांच्या आधारावर भाऊसाहेब पुढे म्हणतात की, गाईचे महत्व त्यापेक्षा अधिक आहे. कारण भारताला पोहिक व स्वास्थ्यसंकाळ दुधाचा पुवळा गाईच्या दुधातून होते. त्याला पर्याय दुर्दर्शी काणेही साधन नाही. गाय ही भारताच्या आर्थिक विकासाचा आवाता आहे. जोपर्यंत आपण उपयुक्त गायी सारख्या पशुधनाचा आणि गोवांसाचा विकास करू शकत नाही तोपर्यंत भारिक साधनाचा विकास करूनही आपण आपल्या घेयापर्यंत पोहचू शकत नाही म्हणून भाऊसाहेबांनी आपले देशवासीयांना विनंती करतात की, गायी सारख्या पशुधनाचे तत मन घनाने रक्षण करावे. आज मुद्दा यापल्याला गोवांच्या दुपाची स्वास्थ्यासाठी गरज आहे परंतु तेवढेच ते प्राप्त होण्यास दुर्दम जाले आहे.

जवळपास ६५ वर्षां पूर्वीचे भाऊसाहेबांचे हे विचार विती भविष्याचा वेध घेणारे होते हे यावरून भाऊसाहेबांच्या अफाट विकास शक्तीची कल्पना येते कारण पुढे भाऊसाहेब म्हणतात, गायची व पशुच्या निर्मितीसाठी कृषिम गर्भधारणा करणारे संशोधन केंद्रे उभारणे, शेतकऱ्यांना प्रशिक्षण देणे शेतीसाठी घर्याती शेंद्रीय खतांची निर्मिती करणे यातून शेतीची उत्पादन

शेतमा वाढविणे असे हे मुलभूत विकासाचे चक्र सुरु ठेवल्यास गांर्हीच्या विचारघास्तुतूच देशाचा विकास साधता येईल असे भाऊसाहेब म्हणून याठिकाणी विकासाच्या नवीन बाटा शोधत असरांना कायमस्वरूपी व शाश्वत विकासाची बाट विसरायला नको जे आपल्या पूर्वांनी आपल्याला दिलेले आहे असे या ठिकाणी म्हणावेसे वाढते. याला अनुसरूप भाऊसाहेबांनी श्री शिवाजी शिक्षण संस्थेत ग्रामीणोग, खादी उद्योग, मध्यमशीरापालन, कृषक मोर्स, बीज प्रामाणिकरण, डेअरी फार्म, अशा अनेक लहान लहान रोजगार व विकासरूपी संस्था सुरु केल्या होत्या. या सर्व ग्रामीण विकासाला चालाना देणाऱ्या आहेत ज्याची आज मुद्दा गरज आहे.

अशा प्रकारे अनेक क्षेत्रात अचाट कार्य व ज्ञान संपादन व्यक्तीमत्त्व, कृषी आणि ग्रामीण समाज विकासाची घडपड असणारे भाऊसाहेबांनी त्यांचे जयंती निर्मित्य संत गाडोबाबा अमरावती विद्यापीठ अंतर्गत डॉ. पंजाबराव देशमुख प्रादेशिक अर्थव्यवस्था नियमन केंद्रवारा विनम्र अभिवादन.

● प्रा. डॉ. सुरेश जगताप
अमरावती.
मो. नं. १४२०८२५९२

संत गाडगे बाबा **अमरावती विद्यापीठ**

डॉ.पंजाबराव देशमुख प्रादेशिक अर्थव्यवस्था नियमन केंद्र व पदव्युत्तर अर्थशास्त्र विभाग
यांचे संयुक्त विधमाने आयोजित

ऑनलाईन व्याख्यान

विषय :
केंद्रीय अंदाजपत्रक २०२१ चा परामर्श

YouTube Link : <https://youtu.be/4HVa6abk4do>

व्याख्यान कार्यक्रम पत्रिका

दिनांक १२ फेब्रुवारी, २०२१

वेळ : दुपारी ३ वाजता

आध्यक्ष तथा उद्घाटक

डॉ.मुरलीधर चांदेकर

(मा.कुलगुरु, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती)

प्रमुख वर्ते

डॉ.अतुल साळुंखे

(प्राचार्य डॉ.सी.डी. देशमुख वाणिज्य

महाविद्यालय, रोहा, जि. रायगड)

- विनीत -

डॉ.तुषार देशमुख

कुलसंचिव

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

डॉ.एम.आर. जगताप

डॉ.श्रीकांत पाटील

समन्वयक, डॉ.पं.दे.प्रा.

प्र.विभाग प्रमुख

अर्थव्यवस्था, नियमन केंद्र

पदव्युत्तर अर्थशास्त्र विभाग

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

संत गाडगे बाबा

अमरावती विद्यापीठ

डॉ. पंजाबराव देशमुख प्रादेशिक अर्थव्यवस्था नियमन केंद्र
द्वारा
डॉ. पंजाबराव उपाख्य भाऊसाहेब देशमुख यांच्या
पुण्यतिथी निमित्याने आयोजित

ऑनलाईन व्याख्यान कार्यक्रम

दिनांक १० एप्रिल २०२१ | वेळ : सकाळी ११ वाजता.

* कार्यक्रमाध्यक्ष *

मा. डॉ. मुरलीधर चोंडेकर
(कुलगुरु, संत गाडगे वाबा अमरावती विद्यापीठ)

* व्याख्याते *

मा. डॉ. श्रीनिवास खांडेवाले (नागपूर)
सुप्रसिद्ध अर्थतज्ज्ञ

* विषय *

डॉ. पंजाबराव देशमुख यांचे कृषिविषयक विचार आणि
शेतकऱ्यांचे कृषिविषयक शिक्षण

व्याख्यानाची युट्युब लिंक : <https://youtu.be/Y4cFAtx0hs>

* विनीत *

डॉ. तुषार देशमुख

कुलसचिव

संत गाडगे वाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

डॉ. एस. आर. जगताप

समन्वयक

डॉ. पं.दे. प्रा. अर्थव्यवस्था नियमन केंद्र

संत गाडगे वाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

Zoom Meeting

Karamsing Rajput

Dr.S.R.Jagtap (Host, me)

Galaxy J6

Remove Pin Recording... LIVE on Custom Live Streaming Service

Participants (5)

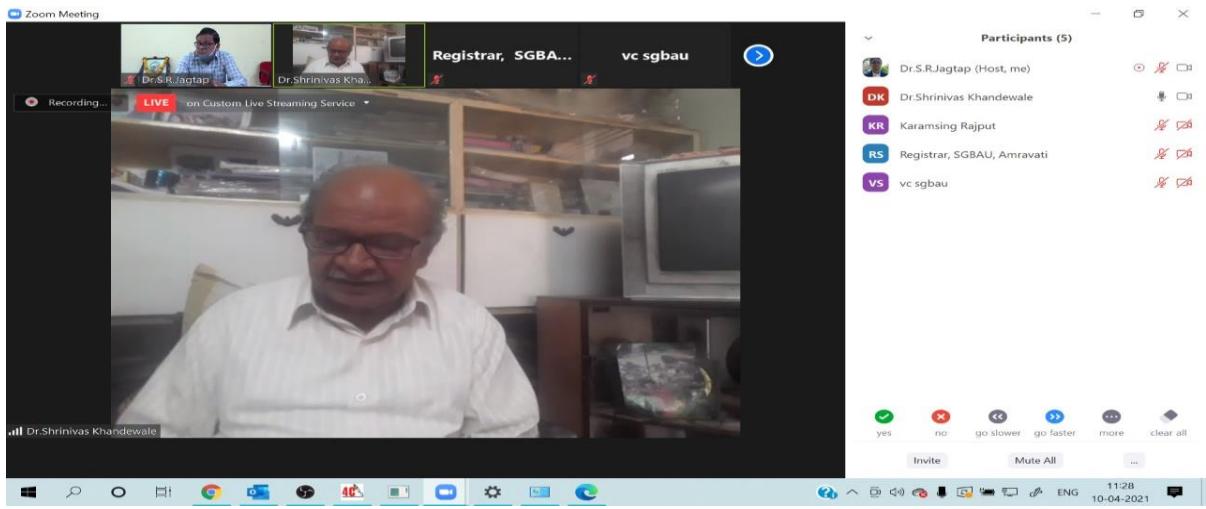
Dr.S.R.Jagtap (Host, me) Galaxy J6 Registrar, SGBAU, Amravati Karamsing Rajput vc sgbau

yes no go slower go faster more clear all

Invite Mute All

11:14 10-04-2021

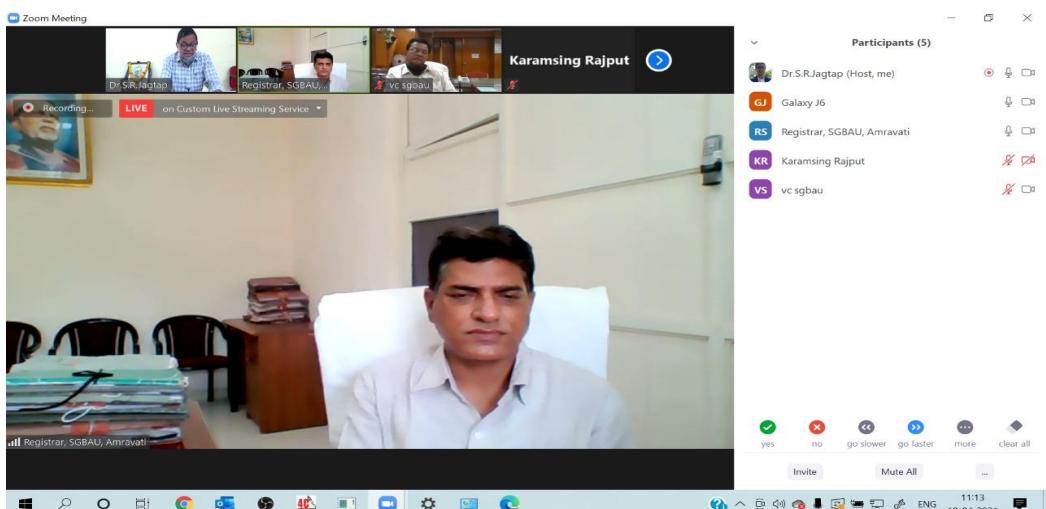
Hon'ble Vice-Chancellor Dr. Murlidhar Chandekar

Hon'ble Keynote speaker Dr. S. S. Khandewale

Co-ordinator Dr. S. R. Jagtap

Hon'ble Registrar Dr. Tushar Deshmukh